

**ДВАМАТА СТАРЦИ И
МЕСЕЧИНАТА
БЪЛГАРСКА НАРОДНА
ПРИКАЗКА**

chitanka.info

— Дядо, дядооо — завайкала се една вечер бабичката, — де ще се денем отсега нататък — очите ни не виждат, краката ни запряха, ръцете — отмаляха. Как ще се прехранваме, като и помощница си нямаме?

— Не знам! — въздъхнал старецът.

— Де да имахме една дъщеричка — друго щеше да е! — оборила глава бабичката.

А в туй време месечинката подслушвала разговора им и жалба засенчила челото ѝ.

— Я, старо, да опитаме и тоя път. Може пък късметът ни да проработи. Иди и заложи в реката вехтия рибен кош. Каквото ни донесе водата, ще си го приберем вкъщи и то ще ни бъде за чедо.

Дигнал се дядото, отишъл на реката, там, където сребреела водата на големия брод, зложил коша, полегнал на брега и задрямал. Когато пропели трети петли, той станал и нагазил да търси коша. Набутал го, издигнал го нагоре и що да види — в коша се намърдало едно пате с шарена перушина, със златна човка и сребърни крачета. Отнесъл го, подтичвайки, у дома си и викнал още от вратата:

— Гледай, бабо, какво се е хванало нощес!

— Ох, на баба патенцето — зарадвала се старицата и почнала да милва гостенчето по мокрите крила. — То нищо не може да върши, но барем ще ни бъде дружинка. Жива душичка! Нека се навърта покрай мене, защото много ми е додеяла самотията. Кажй нещо, бабиното!

Патето извило нагоре главата си, отворило човката си и рекло:

— Га!

— Да си ми живо и здраво! — рекла старицата. — Никой на света не може тъй хубаво да грачи.

И като смъкнала от тавана едно продънено кринче, тя наместила патето вътре и му казала:

— Тука ти е креватчето и къщичката!

— Га! — отвърнало ѝ гостенчето.

Щом станало видело, бабичката попарила трици, наляла вода в една паничка и поръчала тъй:

— Ние, патенце, за гъби в гората отиваме, а пък ти седи тук и варди къщата. Навън не бива да излизаш, защото под дръвника се крие една невестулка. Зърне ли те — ще те удуши. Варди се, чедо, че занапред ще ни бъдеш дъщеричка.

И двамата старци нарамили по една торбичка, заключили вратата и — куцук-куцук — заминали към гората. Щом притихнали стъпките им, патето излязло от кринчето, разперило крилата си, плеснало три пъти и гракнало четири. Тогава от него се смъкнала всичката перушина и то се превърнало в стройно момиче със златна коса и сребърни чехли на краката.

— Хайде сега на работа! — си рекло момичето и грабнало метлата.

Измело цялата къща, донесло вода с кобилицата и медниците, поляло цветята в градинката, насякло дърва, подклало огън, окачило черното менче на камината, смъкнало от тавана една връв с нанизани сушени гъби и ги сложило да врат. Додето станала гъбената чорбица, работното момиче извадило от бабината ракла топ бяло платно, скроило две ризи, ушило и извезало пазвите им с чудни шевици. До късна вечер се трудило и щом слънцето залязло, то размахало три пъти ръце, гракнало четири пъти и отново се превърнало на пате. Всяко перце отишло на мястото си.

Върнали се старците. Като видели разтребената къща, топлата чорбица и новите ризи, те се слисали. Захванали да питат патето:

— Кой влиза тук?

— Кой стъкна огъня?

— Кой уши ризите?

Но патето си лежало в кринчето и мълчало. Уморените старци се навечеряли сладко, наспали се и на другата сутрин пак отишли в гората — този път за дренки. Вечерта заварили къщата още по-наредена, под камината къкрело гърне с уврял боб, а на куките висели два нови кожуха от мека вълна, подплатени със заешки кожи.

— Такъв сладък бобец ям за първи път в живота си! — рекъл старецът.

През цялата нощ двамата старци не мигнали. Въртели се на одъра и си шепнели:

— Тук има нещо. Някой влиза в къщата ни...

— Трябва да научим кой шета, кой разтребва и кой шие нови дрехи!

— Как?

— Как ли? — рекла хитрата бабичка. — Утре наместо да идем в гората, ще се изкачим на къщата и ще гледаме през комина.

Както намислили — тъй направили. На сутринта, щом завъртели ключа, старците тихомълком изправили стълбата върху стряхата зад къщата, изкачили се на покрива и се надвесили да гледат през комина. По едно време патето се дигнало, плеснало три пъти с криле, гракнало четири пъти, превърнало се на момиче и рекло:

— Сега на работа! Най-напред ще премета, сетне ще отсея брашно със струйката, ще замеся хляб, ще напаля пещта и ще го метна. Додето хлябът се изпече, ще уشيا на дядото калцуни, а на бабичката — лапчуни, да не им мръзнат краката.

Запретнало ръкави и се заловило за работа, а старците седели на покрива и сърцата им ще се пръснат от радост.

— Ех, че късмет ни излезе! На стари години да добруваме! — шепнели си двамата.

Когато девойката напалила пещта и излязла навън да търси метла, за да измете жаравата, бабичката рекла:

— Не ща щерка ни да се превръща пак на пате. Искам да си остане момиче!

— Какво можем да сторим? — попитал дядото.

— Ще ѝ изгорим патешките дрехи и тя ще си остане такава, каквато я виждаш!

— Хайде! — извикал старецът и се спуснал през комина по веригата.

Подире му скочила и бабата. Озърнала се, грабнала патешката перушина и без да му мисли много, я хвърлила в пламтящата пещ. Тъкмо в този миг влязла девойката.

— Какво сте направили? Вие сте подпалили перушината ми! Отсега нататък как ще ходя по небето като нямам крила?

— Че защо пък трябва да ходиш по небето? — попитала бабичката.

— Ох — зачупила ръце девойката, — вие нищо не знаете. Аз не съм пате, ами съм оная, дете грее нощем по небето. Аз съм месечината! Една вечер, като надничах през отвореното прозорче на вашата къща, чух какво си приказвате и жалба напълни сърцето ми. Тогавата отидох при старата знахарка, която сбира билки, за да лекува всякаква жива душичка, и я попитах как да ви помогна. Тя ми каза, че нощем съм длъжна да грее на небето, а денем, щом искам, мога да слизам и да ви помагам, но ще ми са нужни патешки крила. И като

плесна три пъти с ръце, многознайницата събра всичките горски крилати гадини и рече:

— Нашата месечинка иска да слиза денем при двамина самотни старци. Ала за тая работа ѝ трябва патешки крила. Моля да отскубнете от крилата си по едно перце и от гушките си по едно влакънце, а аз ще измайсторя от тях крила за месечинката.

— Всичките крилати гадини дадоха на знахарката по едно перце и по едно пухено влакънце и само за една нощ тя ми измайстори патешките крила. Като ми ги подаде, тя ми поръча:

— Виторожке, пази ги като очите си. Изгубиш ли ги, никога няма да можеш да се вдигнеш на небето и нощем цялата земя ще потъва в пълен мрак.

— Ами сега, какво ще правим? — уплашено замигала бабичката.

— Ще тръгнете с дядото по гората да събирате перца и пухени влакънца. От всяка крилата гадинка ще изпросите по едничко. Когато съберете колкото трябва, ще идете в Тилилейските усои. Там в една сламена колиба ще намерите старата знахарка. Ще ѝ паднете на колене и ще я помолите да измайстори още две патешки крила. Като ги вземете, ще ми ги донесете горе в пещерата. Аз ще се потуля там и додето не донесете новите крила, няма да се покажа пред очите на хората.

Като изрече тези думи, девойката изскочила навън, блъснала вратата зад себе си и изчезнала.

С клюмнали глави старците потеглили към гората. От гнездо на гнездо те ходели из горските дебри и протягали ръце за перца и шарени влакънца. Капнали от умора, те спирани да отдъхнат и дълго се взирали нагоре, дано видят своята месечинка. Ала небето било винаги покрито с мрачни облаци и тъй за седем дни те измолили по едно перце и по едно пухено влакънце от всички птици, само стърчиопашката се опънала:

— Не давам! — рекла тя. — На какво ще замяза опашката ми без едно перо! Моята опашка е най-хубава на света. Вижте я само как стърчи!

И като я вирнала нагоре, тя захванала да я клати.

Три дни дядото и бабата стояли под гнездото на стърчиопашката с протегнати нагоре ръце. Най-сетне тя склонила да им отскубне едно влакънце от гушката си, срещу огърлица от бисери...

Като си нямала такива скъпоценности, бабичката навела глава и заплакала. От очите ѝ закапали горещи сълзи. И всяка сълза — щом докоснела земята — мигом се превръщала на бисерно зърно. Събрала старицата тия зърна, нанизала огърличка и я сложила върху шията на горделивата птичка. Тогава стърчиопашката отскубнала най-малкото влакънце от гушката си и го пуснала, но вятърът го грабнал. Цял ден двамата старци тичали през трънаците, охкали, пъшкали, най-сетне хванали пухеното влакънце и се упътили към Тилилейските усои. Намерили знахарката и всичко ѝ разказали. Многознайницата се намръщила, но взела перцата и влакънца. През нощта измайсторила още две патешки крила. От Тилилейските усои старците заминали към каменната пещера сред планината. Късно през нощта те стигнали до входа ѝ и се развикали, задъхани от радост и умора:

— Излез, месечинке! Излез, месечинке!

Девојката изскочила, размахала ръце, превърнала се на пате и литнала нагоре. Грейнала.

Всичките хора по земята се показали навън да я гледат, защото по-хубава месечина не били виждали никога.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.